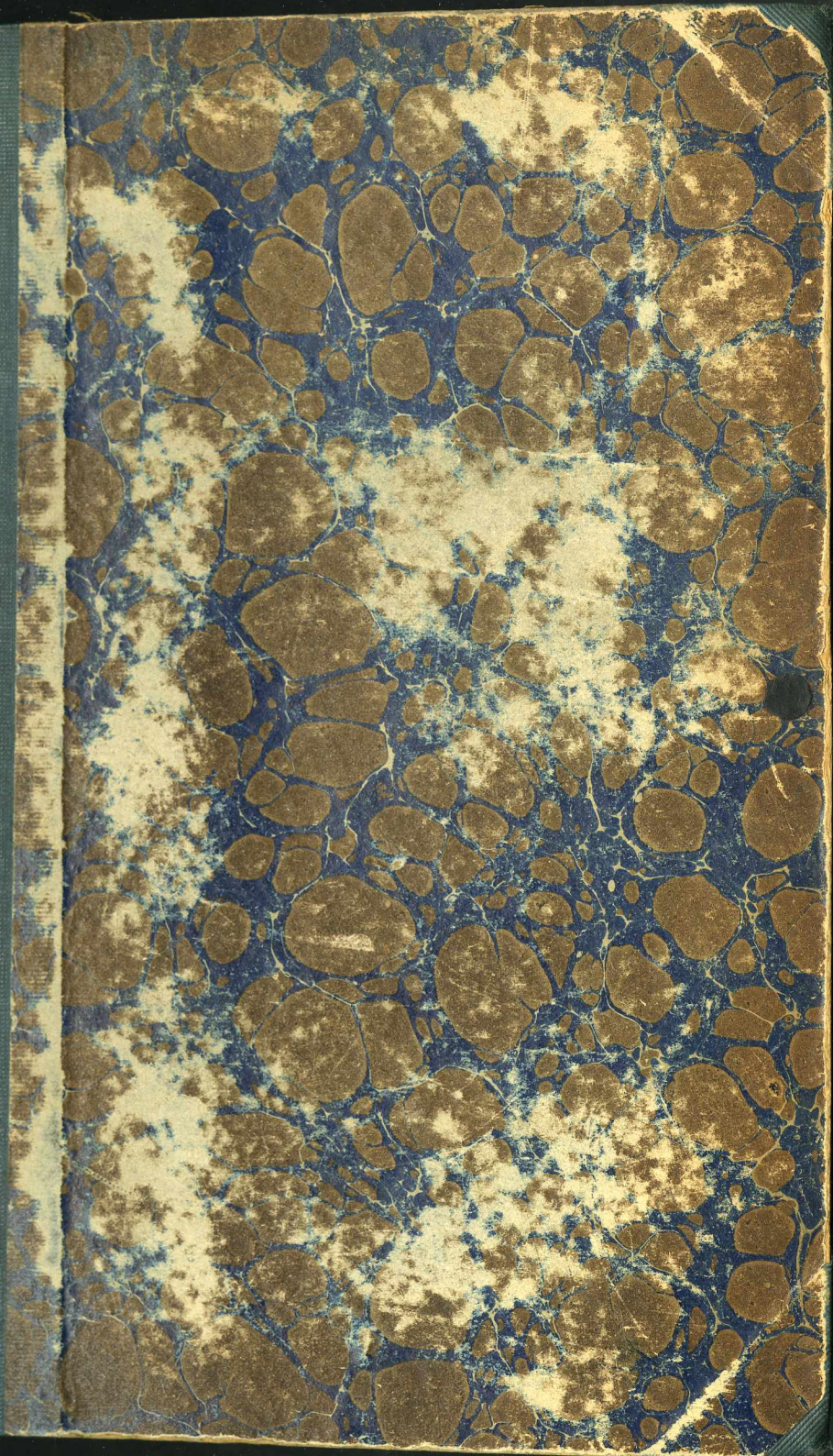

Politikai
röpiratok.

115.

Debrecen. Polgármesteri Hivatali Jelentés

DEBRECZEN SZ. K. VÁROS

115

963

POLGÁRMESTERÉNEK

ÉVI JELENTÉSE

1871-ről.

15.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1872. M.

Tekintetes közgyűlés!

Az ügyrendtartás értelmében van szerencsém a mult 1871-dik évi ügykezelés eredményére vonatkozó jelentésemet következőkben előterjeszteni:

I. A tiszti tárgyalásokat illetőleg.

a.) A közigazgatási szakban 1870-dik évről maradt elintézetlenül 122 ügydarab, beadatott az 1871-dik év folytán 9453; együtt 9575; elintéztetett, 9400, maradt hátralék 1872-dik évre 175 ügydarab.

b.) A városi kapitányi hivatalnál az 1871-dik évre maradt elintézetlen 112 írásbeli ügy, az 1871-dik év folytán beérkezett 6269, együtt 6381. elintéztetett 6219; átmaradt 1872-re 162.

Elintézetlen szóbeli panasz jött át 1871-re 37, beérkezett 29,253, — tehát 13,532-vel több mint a megelőzőtt évben — együtt 29,253, elintéztetett 29,212, maradt át 1872-re 41.

A városi kapitányi hivatal által kiadatott 533 cseléd könyv, 92 munka könyv, 92 igazolási jegy, 26 menetlevél, 227 tartózkodási jegy.

Marháslevél a vásárbíró által 5913; a mátai biztos által 576 összesen 6489.

Előfogat kiszolgáltattott 446.

Bitang jószág közkéz alá került 27 darab; ebből elsajátított 11, eladatott 15, közkéz alatt 1 darab.

A kapitányi hivatal felügyelete alatt van 1105 kufár, 42 bérkocsis, 300 talyigás.

Rab 1870-ről jön át 67, 1871-dik év folytán szaporodott 751-el, együtt 818, — fogyott 774-el, maradt által 1872-re 44.

Az államfegyintézetekbe átszállított 16 elítelt rab.

Helyben befogatott és eltolonczoltatott 324 egyén; ide kísértetvén tovább tolonczoltatott 110; kényszerűtlevelel kiutasított 39, együtt 473 egyén.

A csendbiztos által 1871-dik évben a törvényszéknek átadatott	22 egyén
a vizsgáló birónak	23 „
a kihágásokat itélő birónak	76 „
a kapitányi hivatalnak	112 „
Összesen	233 egyén.

Az államfegyintézetekbe s idegen törvényhatóságok börtöneibe kísértetett 78 rabot.

Előállított a törvényszékhez	38 egyént
A vizsgáló bírósághoz	51 „
A kihágásokat itélő bíróhoz	81 „
A kapitányi hivatalhoz	67 „
Berendelt a sorozásra s a katonai gyakorlatokra	537 „
Idéző leveleket és végzéseket kézbesített	385 egyénnek.

A közbiztonság városunk határában fenyegetve vagy megátadva nem volt.

A kapitányi hivatalnak dijszedő osztálya beszédett:

1. Legelőadót 1860—1870. 4234 egyéntől	18,035 ft. 62 kr.
2. Közmunkatartozást 1869—1871. 3772 egyéntől	8725 ft. 20 kr.
3. Szerbtövisírtási költséget 1868. 1870. 4013 egyéntől	6921 ft. 44 kr.
4. Iparkamarai illetéket 1868, 1870 1422 egyéntől	1379 ft. 25 kr.
5. A sátorhely bér tartozást 1868. 1870. 107 egyéntől	7394 ft. 35 $\frac{1}{2}$ kr.
6. Izraelita congressusi költséget 358 egyéntől	715 ft. — „
7. Idegen hatóságok megkeresésére 186 egyéntől	3673 ft. 84 kr.
8. Bort mérető társulat részére 42 egyéntől	133 ft. 41 kr.
9. Telepedési s más városi díjakat 37 egyéntől	839 ft. 97 kr.
10. Rendőri kihágási díjakat 87 egyéntől	689 ft. 10 kr.

11. Magánosok részére békebirósági uton 260 egyéntől	1700 ft. 80 kr.
12. Egyházi s nevelési adót 3796 egyéntől	3659 ft. 15 kr.

Összesen 18,114 egyéntől 53,867 ft. 13 1/2 kr.

Üzleti jogot nyert az 1871-ik év folytán 20 kereskedő;

” ” ” 11 szatócs;

” ” ” 121 iparos.

A polgárok sorába felvétett 48 egyén.

c) A mezei rendőrkapitányi hivatalnál az 1870-diki évről maradt át 1871-re elintézetlen tárgy 105, ehez az év folyamán érkezett 494 összesen 599.

Ezek közül magánosoknak magánosok elleni panasza 216; a belső legelőn elkövetett kihágások száma 186; a külső legelőn 47, az erdőségeken 150.

Felmentő ítélet hozatott 104, marasztaló ítélet végrehajtással is befejezve 419, — végrehajtásra váró ítélet 41, fellebbezett 6, tárgyalásra váró átmaradt 1872-re 29.

A mezei rendőrkapitányi hivatal az év folyama alatt bevett 4240 ft. 80 3/4 kr.

Ebből magánosoknak hajtópénzül kiadott 53 ft, 33 3/4 kr. magánosoknak kártérítésül 1866 ft 88 3/4 krt; az illető helyekre átszolgáltatta a magánosok által kegyes célokra ajándékozott 37 ft. a közlegelőkön és erdőségen levő felügyelő személyzetnek hajtó pénzül 447 ft 29 krt, a közpénztárba befizettetett a büntetés pénzekből 1512 ft 29 3/4 krt; végre vágócsordára kihajtott 1625 darab marha után, darabját 20 krral számítva — ugyan csak a házipénztárba 325 ft.

Az 1871-dik év folyama alatt a bejelentett panaszok szerint tilos legeltetésben megfogatott 123 darab szarvasmarha — 156 ló, 5474 darab sertés, 6098 birka, 11,376 darab magyark juh, 69 darab bányajuh.

d) Az 1871-dik év folyama alatt megvizsgáltattak, és felülészrevételeztettek következő számadások.

1. A városgazdai 1865—1867-ig való számadásokra tett számvizsgáló észrevételekre beadott feleletek felülészrevételeztettek; s egyszersmind felülvizsgálat végett az adóügyi bizottmányhoz átétettek.

2. Ugyancsak a városgazdák számadása 1868. július 1-től

1869-dik július 1-ig vizsgáltatott; s beadott feleletjük felül észrevételeztetvén: az az adóügyi bizottmányhoz felülvizsgálás végett áttétetett.

3. Az erdőmesteri számadás 186⁸/₉-ben vizsgáltatott s felülvizsgálat végett az adóügyi bizottmányhoz áttétetett; az 1869—70-ről beadott számadás pedig vizsgálat alatt áll.

4. Nyomdai számadás 1869-ről vizsgáltatott, az 1868 és 1869-dik évekről beadott feleletek felülészrevételeztetvén az adóügyi bizottmányhoz áttétettek; az 1871-diki számadás vizsgálat alatt van.

5. A cserép- és téglabiztosi 186³/₄—1866-ig terjedő számadások a beadott feleletek folytán felül észrevételeztettek és felülvizsgálat végett az adóügyi bizottmányhoz áttétettek.

6. Az építettő biztosi számadások 1866 és 1867-ről vizsgáltattak, az 186³/₄—1866-ig beadott feleletek felülészrevételeztettek és felülvizsgálat végett az adóügyi bizottmányhoz áttétettek.

7. A cserép- és téglabiztosi számadás 1867-ről vizsgáltatott; az 1868 és 1869-dik évről beadott feleletek felülészrevételeztettek és a számadások a bizottmányhoz felülvizsgálat végett áttétettek.

8. A belső rőzsebiztosi számadás 187⁰/₁-dik évről vizsgáltatott, a beadott felelet felülészrevételeztetett és a bizottmányhoz áttétetett.

9. A külső rőzse biztosi számadás 187⁰/₁-ik évről vizsgáltatott, a számvevői észrevételre a felelet még be nem érkezett.

10. 186⁶/₇-ik évi külső rőzsebiztosi számadás irányában a számvizsgáló által tett észrevételre beadott felelet felülészrevételeztetvén, az az adóügyi bizottmányhoz áttétetett.

11. Az alapítványi számadások jelesül 1869-dik évről 13 rendbeli felülészrevételezés, az 1870-ki 13 rendbeli pedig vizsgálat alatt vannak.

12. Az országos közmunkaváltságáról vezetett számadás 1867-ről vizsgáltatott s felül észrevételezés nem szükségeltetvén a bizottmányhoz utasított.

13. Az országos és városi közmunkák váltságáról 1863—1870-ig nyolcz évről beterjesztett számadások vizsgáltattak; a feleletek felülészrevételeztettek, azonban újabb vizsgálatra ki adatván ismét felülészrevételezés alatt állanak.

Ennek kapcsában a közmunkaerő felhasználásáról való felügyelői számadás 1867-től 1870-ig 4 évről — a mennyiben ez a fentebbi számadásokkal egybekötöttségben van, vizsgáltatott s a felelet felülszrevételeztetett, azonban a nevezett 1863 — 1870. terjedő számadásokkal együtt hasonlóan felülszrevételezés alatt áll.

14. Az árvapénztári számadás 1868, 1869-ről felülszrevételeztetvén, a városi törvényszékhez beterjesztetett.

15. Gyámi számadások négy rendbeli árváé vizsgáltattak s a városi törvényszékhez beterjesztettek.

Ezen részletes kimutatás szerint 21 évről 15 darab számadás vizsgáltatott, 30 évről 20 darab felelet felülszrevételeztettek; 18 évről 18 darab az adóügyi bizottnányhoz felülvizsgálat végett áttétettek.

Ezen kimutatásból kitünik, hogy a több évről meg nem vizsgált városi számadások vizsgálatai — kivéven a földipénztári 2 1/2 évi és városgazdai egy évi hátrányokat — 1871-dik évig csaknem átalánosságban folyamatba hozattak.

e) Az adó-számvevőségnél a mult 1871-ik évre az adó-anyakönyvben és a B. táblázatban külön-külön tételek alatt — 11,291 helybeli adó-kötelesre kivettetett öszvesen: 242,428 ft. 4 1/2 kr, mely öszszeg, az adó-nemek szerint következőleg oszlik el:

1. Földadó — 363,612 ft 53 kr. pengő pénz-	
beli tiszta évenkénti jövedelem után	113,621 ft 75 1/2 kr.
2. Házbér adó	34,078 ft 77 1/2 kr.
3. Házosztály adó	12,579 ft 42 1/2 kr.
4. Személyes kereseti adó	31,255 ft 89 kr.
5. Jövedelmi adó	50,053 ft 34 kr.
6. Új épületadó 30% pótléka	419 ft 24 1/2 kr.
7. Évi fizetések évnnyugdíjasok adója	419 ft 61 1/2 kr.
	<hr/>
Összesen	242,428 ft 04 1/2 kr.

Ezen öszszegből a nemes városra, mint erkölcsi testületre esik 52,987 ft 87 kr. adónemek szerint:

1. Földadó 139,704 ft 09 kr. p. pénzbeli évenkénti tiszta jövedelem után	43,654 ft 75 kr.
2. Házbéradó 23,527 ft 86 kr. jövedelem után	2,635 ft 12 kr.

3. Házosztály adó	128 ft 20 kr.
4. Jövedelemadó 65,698 ft jövedelem után	6569 ft 80 kr.

Összesen 52,987 ft 87 kr.

Birtokváltozás bejelentetett s átvezetett 1871-ben : 329 ház, 193 szőlő, 5 libakerti föld, 18 majorsági föld, 49 tanyaföld, és 57 cserekaszállóra nézve.

Ezen birtokoknak értéke tesz 1,280,663 ft 24 krt.

II. Közrendtartás.

Az időjárat 1871-ik évbengyakori esőzésekkel nedves volt; a lanyha esőzéssel lefolyt tavasz nagy reménnyel biztatott. De anyár folytán uralgott száraztó s tikkasztó meleg szelek ezen reményt meghiusították, az apró veteménymagvak megsugorodtak, az ősz kezdetén szeptember közepe táján mutatkozó derek, fagyások a tengerit és szőlőt nagyon megrongálták, úgy hogy az árpát kivéve, mely bőtermést adott, a többi apró mag fél és silány termést hoztak, — a tengeri nagyrészt éretlen maradt, a szőlő savanyú, emellett a még nálunk nem tapasztalt szőlőpenész is sok kárt okozott; úgy hogy borunk savanyú, csekély cukor tartalmu, — hóesés volt 15 napon, eső 103 napon, villámlás mennydörgéssel 7 nap, jégesés 5 nap. — Az egészségi állapot az év kezdetén a járványos és ragályos kanyaró által volt megtámadva, de nem lett terjedt és nem veszélyes. — A tavasz végével a bélhurút lépett fel járványossá vált és kivált a gyermekorból sok áldozatot vett. — A nyár kezdetével váltó láz mutatkozott, mely szinte járványossá vált s igen terjedt lett a nélkül, hogy veszélyes következt hozott volna maga után. Nagyobb veszteséget okozott a nyárfolytán járványosan fellépett hők hurút és az őszkezdetén el terjedt vörheny (Scarlatina) mely két járványnak maradványai az év végén is mutatkoztak. — Ugyancsak az őszi napokban elszórtan himlő (Varialle) észleltetett minden veszély nélkül. — A hasznos házi állatok egészségi állapota kedvező volt; tavasszal mutatkozott a lovak közt a rüh ragályos betegség, de ennek meggátlására a rendszabályok megtétettek. — A városban 776 gazdának 2188 darab lova vizsgáltatott meg.

A nyilvános városi kórházban 1870-ről 1871-re jött ál-

tal 27 beteg, az év folyama alatt felvétetett 771, összesen 798 beteg; tehát 82-vel több mint a megelőzőt évben.

Meggyógyult	681
Meghalt	85
1872-re maradt	32

A betegek gyógyítási és élelmezési költségei az egyesek és az állam által térítettnek meg a miniszterium által meghatározott ár szerint, mely is naponként és egyénenként jelenleg 50 kr.

Városunkban az egészségi ügy személyzet következő: 19 orvostudor; 4 sebész; 3 állatorvos; 8 gyógyszertár ugyanannyi okleveles gyógyszerészszel és 6 segéddel; 42 szülész.

A reformátusok szegény ápolójában 1871-re jött által 102, az év folyama alatt felvétetett 26, együtt 128, elbocsátott 2, meghalt 26, maradt 1872-re 100. Ezek lakással, élelemmel és ruházattal elláttatnak.

A rom. kath. ápolójában 1872-re jött át 13, felvétetett 1, — összesen 14, meghalt 1, kibocsátott 2, maradt 1872-re 11.

Az árvatartó pénztárban 1871-dik évre jött által 168 kötelezvényen 154,815 ft 84 $\frac{1}{2}$ kr. kamathátrányban 2666 ft 46 kr. készpénzben 1973 ft 54 kr. összesen 159,455 frt. 84 $\frac{1}{2}$ kr.

Az év folyama alatt 44 egész illetőségű és 272 félilletőségű árvának fizettetett összesen 3598 ft 15 kr.

Az 1872-dik évre jött által 178 darab kötelezvényen 161,130 ft 92 $\frac{1}{2}$ kr. — összesen tehát 162,856 ft 96 kr.

Jóllehet az árvák részére a mult évben kiadott összeg 1102 ft. és 40 krral haladja meg a megelőzőt évi kiadást, mégis a tőke 3401 frttal és 11 krral nevedett.

A szegények segélyezésére rendelt pénzalap 1871-dik év kezdetével tett kötvényekben 9106 ft. kamathátrányban 12 frt 87 krt. készpénzben 164 frt 62 krt. összesen 9283 frt 49 kr.

Ámbár a szegények felsegélésére az év folyama alatt kifizettetett 1700 ft 37 kr; mindazáltal mivel ezen pénzalap a kamatoztatáson kívül a büntetés pénzeiből, hagyományokból, ajándékokból növekedést nyert, pénzereje 1872-dik év kezdetén lett kötvényeken 9,909 ft. készpénzben 346 ft 44 $\frac{1}{2}$ kr. összesen 10,245 ft. 44 $\frac{1}{2}$ kr. — tehát növekedés 961 frt 95 $\frac{1}{2}$ kr.

Szekérut mester- és péterfia utczában tokaji szikla kőből egy láb vastagságban készült 2598 $\frac{1}{2}$ négyszegöl.

Azon átjárások, melyek a tokaji kőből fél lábmagasságban készültek és a városház melletti tér, mely hasonlóan kiköveztetett tesznek együtt 62 \square öl egy láb vastagságban. Felhasználtatott evégre 470 $\frac{1}{2}$ kőből kő, kifizettetett összesen 31,783 frt 89 $\frac{1}{2}$ kr. E szerint egy négyszegöl került 12 frt 12 $\frac{1}{10}$ krajczárba.

Koczka köveli szekérut készült 216 \square öl, fizettetett 7701 frt 25 kr.

Földalatti csatorna 493 folyó öl, munkabér 6516 frt 80 krba.

Faburkolat új készült 3 0 $\frac{8}{9}$, \square öl, munkabér 1320 frt 24 kr.

Régi faburkolat kijavítottatott 330 $\frac{8}{9}$, \square öl, munkabér 397 frt 30 kr.

Gyalogjárda vasas téglából készült 970 $\frac{5}{6}$ \square öl és 67 $\frac{4}{6}$ \square öl tölgyfa palló átjárókul, munkabér 600 frt.

Légszesz a mult évben felhasználtatott:

a) A városházánál, a Komáromi háznál, a nyomdában és a börtön helyiségekben, 319,100 köbláb — 4500 köblábbal kevesebb, mint a megelőzőtt évben, értéke 1818 ft 92 kr.

b) A színháznál 1,113,400 köbláb, 126,700 köblábbal több, mint a megelőzőtt évben, ára 6307 ft 49 kr.

c) Az utca kivilágítás tett 790,402 és $\frac{1}{4}$ órát — fizettetett 15,007 ft 55 kr. — összesen 23,133 ft 96 kr. magánosok által elfogyasztatott 5,882,800 köbláb.

Az országos közmunkaerő az 1871-dik évi összeírás alapján volt 544 egyfogatu, 1360 kétfogatu igás és 14,526 kézi napszám.

Megváltatott 248, egyfogatu, 427 kétfogatu igás; és 6615, kézi napszám.

Természetben ledolgoztatott 17 egyfogatu; 67 kétfogatu igás és 165 kézi napszám.

E szerint a közmunkaerőből törlesztetett összesen 267 egyfogatu, 506 kétfogatu igás, és 7104 kézi napszám.

Hátrányban maradt 279 egyfogatu, 866 kétfogatu igás és 7746 kézi napszám; mely napszámoknak pénzbeli értéke tesz 4707 ft 20 krt.

A természetben felhasznált munkaerővel, mint szinte a megváltás útján bejött készpénzek fizetett vállalkozók által az acsádi, v.-pércsi, létai, diószegi, h.-pályi, szoboszlai, bősörményi, t.-füredi ut szakaszokon 1127 koczka öl föld munkálat tétetett, mely munkálatért, mint szintén az újból épült 9 rendbeli hidért, és 1824 folyó öl vízvezető nyílt árok kitisztításáért fizettetett összesen 6265 ft 25 kr.

A közmunkai hátrány, készpénzben számítván a természetben leszolgálni vállalt de nem teljesített munka erőt is tesz.

186 $\frac{3}{4}$ -ről	1083 ft 93 kr.
1865 "	1574 ft 95 kr.
1866 "	3432 ft —
1867 "	1880 ft —
1868 "	3874 ft —
1869 "	66 ft 40 kr.
1870 "	1053 ft 60 kr.
1871 "	4707 ft 20 kr.

Összesen 17,672 ft 08 kr.

Megjegyzendő, hogy ezen hátrányoknak behajtása iránt a rendelkezés megtétetett.

Az 1871-ik év folyama alatt a város határában és bent a városban az állami mérnökök által teljesített munkálatok alkalmával fizetett a város:

A gúti erdőség felmérésénél lakbér, fuvar, napszám a méréshez megkivántató anyagszerekért 1766 frt 70 kr.

Bent a városban a szerződésileg kötelezett 3000 ftot, mint, szintén lakbér, fuvar, napszám és anyagokért 5899 ft 81 krt. összesen 10,666 frtot 51 krt

III. Népnevelés.

Az 187 $\frac{0}{1}$ -dik iskolai évben a ref. főiskola elemi osztályaiba járt gyermekek 737.

19-el több mint a megelőzőtt évben az utczeni fiiskolákba 692.

134-el több mint a megelőzőtt évben.

A leányiskolákban volt a tanulók száma 1402; 174-el kevesebb, mint a megelőzőtt évben.

A tanuló gyermekek összes létszáma tett 2831, tehát a megelőzőtt összes létszámnál 31-el kevesebb.

A rom. katolikusok elemi fiiskolájába járt 186, a leányiskolába 73, összesen 259.

A Mózes vallásuak magán iskoláiba figyermek 122, leánygyermek 27, együtt 149.

A belső kisedóba 261, a külsőbe 102 gyermek.

Öt rendbeli magán növeldében oktatást nyert 240 leánygyermek.

IV- Pénzügyek.

a) A házi pénztárnak 1871-dik évben :

Bevétele volt 707,117 ft 51 $\frac{1}{2}$ kr.

Kiadása 683,517 ft 48 $\frac{1}{2}$ kr.

1872-re maradt 23,600 ft 3 kr.

b) 1871-re maradt át több egyes hitelező tőke követeléseiből:

Összesen 464,400 ft 87 kr.

Az év folyama alatt törlesztetett 27,824 ft. —

1872-re maradt 436,576 ft 87 kr.

A 200,000 frt hitelintézeti kölcsönből maradt 1871-re . . . 180,780 ft. —

törlesztetett 3,064 ft. —

177,716 ft. —

Az összes adósság tehát tesz 614,292 ft 87 kr.

c) Az egyes lakosoknak kötvényre kiadott és a földi pénztár által kezelt inségi kölcsönből jött át 1871-re 84,220 frt 48 kr.

Az év folytán törlesztetett 38,126 ft 67 $\frac{1}{2}$ kr. 1872-re maradt át 46,093 ft 80 $\frac{1}{2}$ kr.

d) A tanya és kaszálló földek váltság díjából 1871-re jött át 15,261 ft 82 kr. — törlesztetett az év folyama alatt 7283 frt 17 kr. maradt követelés 1872-re 7978 ft 65 kr.

e) Az 1868-dik évben a szerbtövis írtásra előlegezett ösz-

szegből fizetési hátrány jött át 1871-re 1091 ft 71 kr. — Az év folytán törlesztetett 559 ft 25 kr. — maradt 1872-re 463 frt 65 kr.

Az 1870-diki 6071 ft 80 kr előlegből a múlt év folyama alatt törlesztetett 5405 frt 65 kr; maradt 1872-re 966 frt 15 kr.

f) A debreczeni birtokra kivetett városi adó hátrány 1871. év kezdetén volt 51,481 ft 44 $\frac{1}{2}$ kr. hozzá adván ehez az 1871. adót 52,987 ft 87 kr. lett az adó tartozás 104,469 ft 31 $\frac{1}{2}$ kr.

Az év folyama alatt befizettetett 46,852 ft 17 kr. maradt hátralék 1872-re, 57,617 ft 14 $\frac{1}{2}$ kr. Ha azonban ezen hátralékból levonjuk az 18¹⁹/₅₀-ik évi katonai szolgálmányokért járó felsőbb helyen megállapított, de még eddig nem utalványozott 33,706 ft 61 $\frac{1}{2}$ kr. maradt 1872-re 23,910 ft 52 $\frac{1}{2}$ kr.

A szováthi birtokra kivetett 1871-diki adó 7008 ft 12 kr; mint szintén a sámsomi birtokra kivetett 1255 ft 18 kr. is egészen befizettetett.

g) A lakosságnak 1871-diki összes adója lett 189,440 ft 17 $\frac{1}{2}$ kr, ebből az év folyama alatt törlesztetett 147,826 ft 54 kr. maradt hátrány 1872-re 41,613 ft 63 $\frac{1}{2}$ kr.

Az 1852-től 1867-dik év végéig hátrányban maradt személyes kereseti és jövedelmi adó összeg iránt a vizsgálat és nyomozás befejeztetvén: az így kipuhatolt összesen 24,741 frt 44 $\frac{1}{2}$ kr-ra. menő összegből tényleg leírásba hozatott 16,457 frt 88 $\frac{1}{2}$ kr. A további számtétel illetőleg vizsgálódás jelenben a következő évekre is folytatattatik.

h) A külső és belső legelőre kivetett adómennyiségből hátrány jött át 1871-re nevezetesen az 1858-ki adóból 53 frt 29 kr. semmisen fizettetett; az 1859-ki 4018 ft 91 kr. adóhátrányból semmi, az 1860-diki 1178 ft 85 krból törlesztetett 41 frt 50 kr; 1861-diki 1673 frt 4 $\frac{1}{2}$ krból, 58 ft 98 kr; az 1862-diki 2430 ft 14 krból, 63 ft 16 kr; az 1864-dik 1187 ft 26 $\frac{1}{2}$ krból, 43 ft 88 kr; az 1865-ki 3521 ft 65 krból, 817 ft 35 kr; az 1866-diki 5800 frt 26 krból, 2486 ft 07 kr; az 1867-diki 26,328 ft 86 $\frac{1}{2}$ krból, 23,317 ft 50 kr; az 1868-ki 4526 ft 07 krból, 1060 ft 42 kr; az 1869-diki 2651 ft 43 krból, 571 ft 70 kr; az 1870-diki 30,572 ft 81 krból, 27,176 ft 59 kr. E szerint az összes 83,942 ft 58 $\frac{1}{2}$ kr legelő hátrányból törlesztetett összesen 55,637 ft 19 kr; maradt hátralékban 28,305 ft 39 $\frac{1}{2}$ kr.

V. Gazdászat.

Az 1871-dik év nyarán a belső-legelőn volt tehát 2429 darab, 429-el több mint 1870-ben, tavalyi bornyu 194 darab, 91-el kevesebb mint tavaly, sertés 3372 darab, 439-el több mint tavaly.

A külső legelőn számos marha volt 7813 darab, 1064-el kevesebb mint 1870-ben; tavalyi bornyu 3426 darab, 838-al kevesebb mint tavaly; számos ló 1837 darab, 388-al kevesebb mint tavaly; tavalyi csikó 688 darab, 224-el kevesebb mint tavaly; ökör 1756 darab, 311-el több mint tavaly; sertés 16,398 darab, 41-el kevesebb mint tavaly; magyar juh és birka 23,204 darab, 6292-vel kevesebb mint tavaly; kos 3515 darab, 2-vel több mint tavaly; szamár 18 darab, 26-al kevesebb mint tavaly.

Ha a külső-legelőn nyaralt s részletezve előszámlált mindennemű jószág, nagy marhaszámban tétetik ki, ekkor tesz az összesen $22,104\frac{4}{10}$ számos marhát, tehát 2924 számos marhával kevesebbet, mint 1870-ben volt.

A vágás alá került erdőségekben a kijelölt és kiszakított térekről, mely 280 catast. holdat tesz, — az 1871-dik évben levágtatt:

9894 $\frac{1}{2}$	öl	tüzi tölgyfa,
98 $\frac{1}{2}$	"	burkolatnak való fa
1307 $\frac{1}{2}$	"	tüzi nyárfa
1160	"	galyfa
836	csomó	1 $\frac{1}{2}$ öles sukκος tölgyfa
20	"	1 $\frac{1}{2}$ öles sukκος nyárfa
166	"	2 öles sukκος tölgyfa
264	darab	járda czölöp
718	"	1 $\frac{1}{2}$ öles hid-deszka és fejfa
270	"	2 öles hid-deszkának való fa
179 $\frac{1}{2}$	öl	görcsfa
10	darab	hosszu görcsfa
1005	szál	hosszu épületi fa
16	darab	vályunak való hosszu fa
4472	öl suharcz	galy öl a bányi lelegeltetett és leégett erdőrészen.

Polgári faightóságbe kiadatott 5647 $\frac{1}{2}$ öl.

Kiadatott favágatásra	18,412 ft 05 kr.
„ faraktározásra	3,638 ft 59 kr.
„ épületi fák kimunkálására	2,678 ft 81 kr.
„ árkoltatásra	442 ft 64 kr.
„ tűzőrök részére	528 ft — kr.

Összesen 25,730 ft 09 kr.

Gúton a lugosi határfelől 2006 $\frac{1}{2}$ öl, — Paczon az 1871. évben levágott erdőrészeknek legelő felől eső részén 760, — összesen 2766 $\frac{1}{2}$ folyó öl új árok ásattatott.

Az összes erdőségeknek különböző részein, idegen határvonalokon 4826 folyó öl árok ültetett be ákác csemetékkel.

Bevetett makkal	34	catastr. hold	tiszta
„ ákác maggal iskola	10	„	„
„ nyirfa maggal	5	„	„
„ kőríz maggal	2	„	„
Beültetett mak csemetével	6	„	„
„ ákác csemetékkel	10	„	homokos rész
„ kőríz csemetékkel	6	„	lapályos hely

Összesen 73 catast. hold.

A savóskúti vágástéren kituskózott ez évi vágástéren és a banki erdőn visszavágott erdőkon a gyök hajtások kielégítőnek, ellenben a Paczon gyérnek mondhatók.

A város ménese a 1871-dik év januárius

1-ső napján állott 135 darabból.

Az 1871-dik év folyama alatt szaporodott

ellés által 36 darabbal

Együtt 171 drb.

A 36 darab csikó közül 14 darab álladalmi, 22 darab városi ménlő utáni szaporuság.

A fentebbi létszámból az év folyama alatt

eladatott 13 drb.

A fogatokba befogatott 6 drb.

Eldöglött 7 drb.

Összesen 26 darab.

Az eladott 13 darab áraba bevétetett 1333 ft — kr.

Az eldöglöttek bőre áraba bevétetett 25 ft 60 kr.

Együtt 1358 ft 60 kr.

Az év folyama alatt a városi ménesből a gazdasági két czifra ménesbeli anyakanczák fedezésére kiadatott ménlő 14 db.

A fentebbiek szerint az eladott, és eldöglöttek számának az összes létszámából levonásával maradt a létszám 1871-dik év december 31-kén 145 db.

Az 1871-dik év folyama alatt volt a nemes városnak négy lófogatja és pedig az 1-ső fogat 5 darab, 2-ik, 3-ik, 4-ik 4—4 hámos lóból álló összesen tehát 17 darab hámos ló.

Az 1871-dik év folyama alatt volt a nemes városnak :

a) Gazdasági czélokra	28 db.
b) Utcza tisztogatási czélokra	16 db.
c) A mérnöki hivatal használatára	4 db.

Összesen 48 db. ökre.

ezen ló és ökörfogatok a fentebb kitett létszamba a folyó 1872. évre által jöttek.

Az 1870-dik évről mint maradványszéna jött által az 1871-dik évre :

a) A nagy erdei termésből	540 m.
b) A macsi folyóbéli termésből	622 m.

Együtt 1162 mázsa.

Az 1871-dik év folyama alatt termett :

a) A nagyerdőn	1760 m.
b) A csődörös epreskertben és sz.-annai tilalmosban	1685 m.
c) A macsi folyóban	3305 m.
d) Mind a három helyeni sarju termés	1460 m.

Összesen 8210 m.

az az 1870-dik évi maradvány 1162 m.

„ 1871-dik évi termés 8210 m.

Együtt 9372 mázsa.

T é g l a.

Maradvány a mult 1870-dik évről :

vas,	cser,	épületi
22,369	539,685	281,585

	vas,	cser,	épületi
ehhez az 1871-dik évi gyártás			
és pedig			
a) A kakaslóban		155,500	
b) A téglavetőben	545,150	1,349,950	1,504,600
c) „ dézma téglá		271,220	
Összesen	567,519	2,316,355	1,786,185

Fizettetett a termelésért 37,286 ft 40 kr.

A fentebb kitett mennyiség szerinti termelésből kiadatott:

	vas,	cser,	épületi
a) készpénzérti eladás útján			
	80,850	1,423,850	1,331,050

b) Város szükségletére felhasználtatott	128,764	579,230	71,150
Összesen	209,614	2,003,080	1,402,200

Készlet maradvány az 1871.

év december 31-kén	357,905	313,275	383,985.
--------------------	---------	---------	----------

C s e r é p.

Maradvány mult 1870-dik évről lapos,
rovátkos, görbe, simitott

	cserép	□ téglá
1871-dik évi gyártás	182,256	5532
	752,000	6000
Összesen	934,256	11,532
Kész pénzért eladatott	684,284	5636
A város használatára fordítottatott	51,174	452
Összesen	735,458	6088

E g y b e v e t é s.

Bevétel	934,256	11,532	16,401
Kiadás	735,458	6088	7260
	198,798	5444	9141

VI. Né p e s s é g.

Az 1871-dik évben elhaltaknak száma 1591, tizenkilencz-czel kevesebb mint a megelőzőtt évben.

Születtek hely. hitvallásuak 1503, róm. kath. 229. Mózes vallásuak 60, összesen 1792.

Nősült hely. hitvallásu	420	} 479 pár.
„ róm. kath.	55	
„ Mózes vallásu	4	

80 párral több mint a megelőzőtt évben.

Mentő himlő beoltatott 834 gyermekbe, 108-al kevesebb, mint a megelőzőtt évben.

Az 1871-ki ujoncz jutalék száma 92, — ehez járult hát-raléki pótlék 1, összesen 93.

Ebből levonatván, illetőleg beszámittatván a követelések 43, kiállítandó volt 50 ujoncz.

Ennek fedezésére hivatalból előállított 7, a három korosztályból besoroztatott 48, összesen 55, tehát többlet 5.

A póttartalék részére kivetett jutalék tett 9, — ehez hozzá adván a fedezendő hátrányt 18, lett összesen 27.

Ebből levonatván a követelés 1 maradt, állítandó 26, — evégre az első korosztályból besoroztatott 29, többlet 3.

1871. évi márczius 17-kéig az ujonczozás bevégeztének napjáig felülvizsgálat, póttállítás és önkéntesekből az állandó hadsereghez soroztatott 15, — tehát a felüleg összesen 20.

Ebből utógyéknént elbocsáttatott 20.

Eszerint sem többlet, sem hiány nem mutatkozik.

A honvédekhez soroztatott összesen 203.

VII. Közmivelődési adatok.

Városunk ez évben is folytatta ugy az anyagi, mint szellemi előhaladás utján pályáját, melyet az általános polgárosodás áldásos szelleme és saját önfentartási ösztöne jelöltek ki számára.

Sikeres anyagot szolgáltatott errenézve a már fennálló társulatok, egyletek, és intézetek; ugymint: takarékpénztár, gőzmalom társulat. ipar- és kereskedelmi bank, az osztrák nemzeti bank fiók-intézete, a cukor- légszesz- cserép- és téglaczément- keményítő gyárak, az ipartársulatok a polgári casinó,

polgári-kör, tanári olvasó-kör, az ifjabb nemzedék többféle olvasó és önképző egylete, a nőegylet, színügyegylet, gazdasági, kertészeti egyletek, a zenede, ügyvéd- lovar- lövész- dal- és zene- torna- tűzoltó- tanító egyletek, és az emlékkerttársulat.

Monumentalis események valának városunkban az 1871-ik évről:

A Csokonaiszobor felállítása és leleplezése, és az ez alkalommal rendezett országos ünnepély. — Maga a szobor, melynek létrejötté az emlékkerttársulat kítartó erélye mellett csaknem kivétel nélkül városunk lakossága adományai útján eszközöltetett, — a szoborművészet remeke, s mint ilyen Izsó Miklós hazai szobrásziunk ihletségének elő tanúbizonysága, a mellett a hazai irodalom egyik legszebb emlékeül szolgál. — Hazánk leghirvevesebb tudósainak, köztök a tudományos akadémia, a Kisfaludy társaság, a képző művészeti társulat és az összes hazai sajtó képviselőinek megjelenése oly fényt árasztott ez ünnepélyre, mely azt országossá emelte, s városunk művelt és vendégszerető lakossága érdemeit az ország színe előtt ujabban is tetézte.

Továbbá a mult évben fejeztetett be Szücs István által Debreczen város története, mely 3 kötetből álló munka városunk élet-története ismertetére nézve igen hasznos kézikönyvül szolgál.

Nagymérvű ezenkívül, művelődési tekinteteből — habár tetteleg még az életnek át nincs is adva — a tekintetes közgyűlésnek 1871-dik az évi július 19-kén hozott azon határozata, miszerint a birtokrendezés alkalmából 4000 köblös föld fog kihasíttatni közművelődési czélokra. Város, mely a művelődésben keresi a jövő kulcsát, hatóság, mely a szellemi szükségletek kielégítésére is önként kiterjeszti gondjait, jövőjének veti meg alapját.

Közművelődésünk előmozdítására fontos tényezőkül szolgáltak az 1871-dik évben is: a városunk kebelében fennálló két nyomda, az irodalomnak és művészetnek városunkban megjelent öt közlönye és a jól berendezett 2 könyvkereskedés s kölcsön-könyvtárak.

Mint a hazafiui szellem és a művelődés történetéhez tartozó események megemlítését érdemelnek a következők: a város a Toldy-ünnepélyen küldöttségileg képviselve volt; ami által-

ban igen jó hatást tett; — a Mátyás király szobrára, a honvéd segélyezés alapjára a városi lakosság s e hatóság részéről is készséggel tett s jelentékeny összegeket tevő adakozások; a 46-dik honvéd zászlóalj zászlójának a nagy templomban nagy ünnepélyesség közt felszenteltetése; a ref. főiskola épülete építésének nagymérvben előhaladása; a felnőttek oktatásának megkezdése; a képzőművészeti társulatnak városunkban rendezett kiállítása; a kereskedelmi testület buzgósága által részben a város támogatása mellett 3 osztályu realiskola felállítása. — E pontnál szabadjon megemlitenem, hogy a polgári iskolának realiskolául berendezése tárgyában is megindulván a mult évben az első lépések, a városi lhatóságra e tekintetben fontos teendő vár; mert közelebbi hely és ipar- s gazdasági tekintetek követelik, hogy e tárgyban a városi hatóság a célnak inkább megfelelő intézkedések létrehozhatása végett kiválóbb áldozatok tételére érezze magát hivatottnak.

Mint igen fontos mozzanatot nem hagyhatom említés nélkül, a felső gazdasági tanintézetnek a város kebelébe a főiskola közelébe behozása iránt a mult évben megindult tárgyalásokat, melyek előhaladása folytán szép eredményre nyilik biztos ki látás.

Az 1870-dik évben megkezdett népszámlálás adatai az 1871-dik évben állittattak össze. Habár a népszámlálás által elérni óhajtott cél fontosságát el kell ismerni, habozás nélkül ki mondhatni vélem, hogy a népszámlálásnak szabatosan keresztül vitelére még nem voltak meg az eszközök, melyekkel valódi sikerhez lehetett volna jutni. S ennek eredményeül vélem tulajdonithatni, hogy a népszámlálás eredménye városunkban a kívánalmaknak s a mult alapjára fektetett adatok folytán a várokozásnak meg nem felelt.

Ugy hogy e fontos tárgyban kötelességemnek tartom, előre jelezni, hogy a városi hatóságnak jövőre e téren kiváló figyelemmel és körültekintéssel kell eljárnia.

Anyagi helyzetünk javulása s gazdasági érdekeink emelése körül az 1871-dik évben is fontos jelenségek észlelhetők.

Az országos emlélételepnek városunkban felállittatása az országgyűlés és a kormány által biztosítva lön; és a jövő évben már e tekintetben alkalmasint fel lesz állitva az épület, mely áló-

nemesítésre általában s kivált városunk s vidéke érdekeiből kiváló fontossággal bír.

A szépitészeti vonal megállapíthatása tekintetéből mulhatlanul szükséges belsőségi fölméréseknek tettleg megkezdése — és göztéglagyár állítására nézve magán uton megindult mozgalmak ama nagy szükség kielégítésére szolgáltatnak reményt, hogy az idő viszonyok miatt elhanyagolt szépitészeti érdekeink kifejtése valósulásnak fog indulni.

Az 1871-dik év fontos eseményei sorába jegyzem be az észak-keleti vasutnak megnyitását is, mi által kereskedelmi s forgalmi tekintetben városunk igen sokat nyert s igazolva lön érdekeltségünk, a nevezett vasut létrehozása körüli erkölcsi és anyagi támogatásunkkal kapcsolatban.

Nem mellőzhetem el a „Tisza“ biztosító s jelzálogbank keletkezését, s az árúcsarnok felállítására vonatkozó műveletek fontosságát kiemelni, melyek az 1871-dik évben a közérdek s különösebben városunk javára valósulásnak indultak.

Ime, megnyugtatóssal emelhetem ki, hogy városunk, a mult évi jelentésomban jelzett feladata teljesítésében lelkiismeretesén s hangya szorgalommal működött, s szellemi és anyagi jövője biztosítására, odaadó buzgalommal, a magairánti hűség érzetével állott a cselekvés terére, hogy a közérdekeket a magáéval egyesítse.

VIII. Közéleti viszonyaink.

Mult évi jelentésomban érintettem azon helyzet nehézségét, melynélfogva a városi előljároság megbizatási ideje lejártával is a közügyek vitelére szorítottatt.

E helyzet nem ért véget az 1871-dik évben sem, sőt ma is fenáll; mivel a szervezési munkálatok még végkép megállapítva nincsenek.

Tekintetes közgyűlés!

Bármely nagy legyen is a közügyek iránti érdekeltség keblünkben, nem lehet tagadni, hogy a tevékenység rugóit nagyon gyengíti annak érzete, hogy megbizatásunk ideje lejárt, s

az alkotmányosság követelményei önértetének sulya alatt némi zsidbadas áll be a közügyek körül.

S tán nem hibázom, ha azt mondom, hogy ez indokra vihető vissza azon állapot kifejlődése, miszerint sok fontos házi kérdésünk megoldásában kellő előhaladással nem dicsekedhetünk.

Azonban a helyzet kényszerűségének követelése elöl nagyobb veszélyek előidézése félelme nélkül ki nem térhettünk. -- S csakis ennek meggondolásából mérithetünk némi vigaszt és mentséget a multa nézve.

A mi a jövődöt illeti, nem titkolhatom el hazafui aggodalmamat azon irányban, hogy a köztörvényhatósági életünk, önkormányzatunk és az igazságszolgáltatásra saját törvényszékünk által gyakorlott befolyásunk, az 1848--ki törvények alapján megszilárdult gyakorlat alkotmányos élet és a nép képviseleti elv áldásos működéséhez képest, az 1870: 42-dik törvényezikk hatása alatt sérülést szenved. S ezuttal az 1848-diki törvény alapján álló törvényhatóság működéséről ez az utolsó polgármesteri jelentés.

Engedje a gondviselés, hogy Debreczen város közönsége a jövő küzdelmeiben is megtalálja hivatásának irányát.

Kivánom, hogy az ég erre adjon erőt s adjon virágzó jövődöt Debreczen városának.

Debreczen, april 18 1872.

Kovács Lajos

polgármester.

Dr. BALLAGI GEZA.

Tekintetes közváltás!

